Rapport 2014:2

Skabersjö 26:1

Skabersjö socken, Svedala kommun.

Arkeologisk förundersökning 2012

Therese Ohlsson

Rapport 2014:2

Skabersjö 26:1

Skabersjö socken, Svedala kommun.

Arkeologisk förundersökning 2012

Therese Ohlsson

sydsvensk arkeologi

Fornlämningsnr: 6
Skabersjö 26:1, Skabersjö socken
Svedala kommun
Skåne län

Sydsvensk Arkeologi AB

Kristianstad

Box 134
291 22 Kristianstad
Telefon (Regionmuseets växel): 044-13 58 00

Malmö
Erlandsrovägen 5
218 45 Vintrie

www.sydsvenskarkeologi.se

© 2014 Sydsvensk Arkeologi AB
Rapport 2014:2
Omslag: Pågående reparation av stenskoning vid vallgrav. Foto: Per Sarnäs
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle.

Innehåll

Sammanfattning **5**

Inledning 5
Fornlämningsmiljö 5

Den arkeologiska förundersökningen **6**

Slutsatser och antikvarisk bedömning **6**

Referenser **7**

Administrativa uppgifter **8**

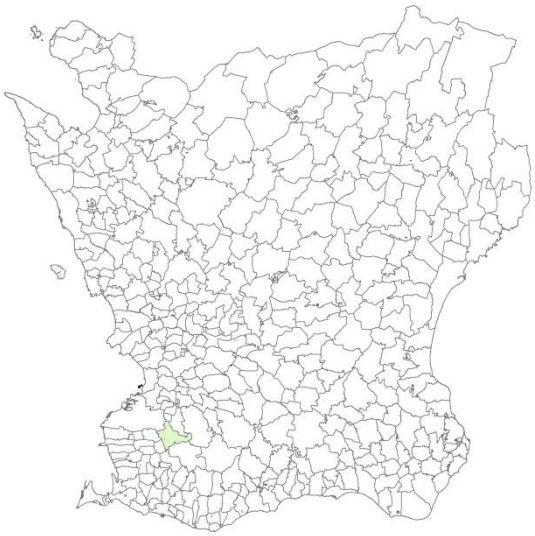

Figur 1. Skåne med Skabersjö socken markerat.

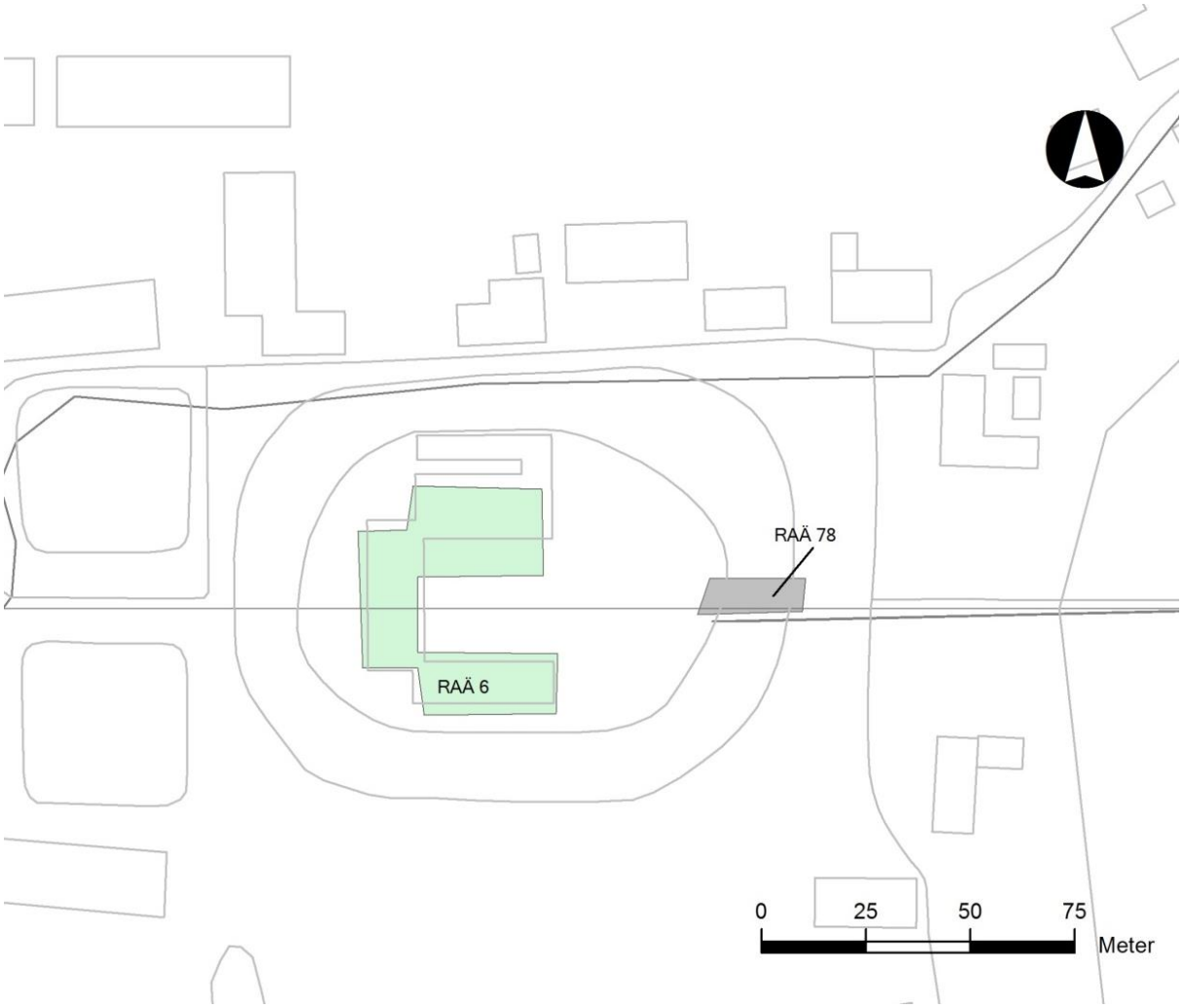

Figur 2. Vallgraven omgärdar RAÄ 6, RAÄ 78 är en bro över vallgraven.

Sammanfattning

Med anledning av reparation och omläggning av stenskoningen till vallgraven på Skabersjö gods (fastighet Skabersjö 26:1) genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning. Fyllningen bakom stenskoningen in mot borgholmen bestod av dyigt material. Fyllningen bakom den yttre stenskoningen bestod av svart jord som innehöll rikligt med tegelflis.

Inledning

Den aktuella fastigheten Skabersjö 26:1 ligger inom Skabersjö godsområde (bl.a. fornlämning 6 och 78, Skabersjö socken). Länsstyrelsen i Skåne län beslutade att reperationsarbetet av vallgravens stenskoning skulle ske i förbindelse med en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Beslut i ärendet fattades 2011-12-05 (Lst. Dnr. 431-21302-11). Den arkeologiska förundersökningen genomfördes av arkeolog Per Sarnäs från Sydsvensk Arkeologi AB.

Fornlämningsmiljö

Området vari Skabersjö slott finns beläget är ett utpräglat godslandskap. Gårdarna Skabersjö, Torup, Hyby och Klågerup har till stor del präglat området. Var Skabersjös ursprungliga huvudgården har legat är omtvistat, men en av hypoteserna talar för en placering i den södra delen av Skabersjös äldre bytomt (Skabersjö RAÄ 78:1; Dahl 1942:60f). Gården har senare flyttats ca en km åt sydväst för att få sin nuvarande placering. Fenomenet med utflyttade huvudgårdar skedde vanligen under 1200- och 1300-talen (Reisnert 1989). Skabersjös huvudgård nämns första gången år 1349 och tillhörde Anders Nielsen. Han antas ha tillhört släkten Passow som innehade gården fram till mitten av 1400-talet, då den såldes till Jep Henriksen (Ulfstand). I början av 1500-talet (1523) brändes godset av borgarna i Malmö. Återuppbyggnaden skedde på initiativ av Holger Gregersen (Ulfstand). Ytterligare en brand ca 100 år senare innebar en ny uppbyggnad och det nuvarande slottet uppfördes, vilket skedde i renässsansstil (Kjellberg 1967).

I området kring byn finns ca 35 fornlämningar registrerade, främst stenåldersboplatser. Byn finns omnämnd redan 1349 och skrivs då Skapruse, Skabwrsa och Skabersø. Förleden är personbenämningen skapare, bildat till verbet skapa i dess äldsta betydelse forma till, skära till (exempelvis tyg) (Pamp 1983:66).

Den arkeologiska förundersökningen

På inrådan av arkeolog Per Sarnäs beslöt man att inte rensa vallgraven, utan endast ta bort det översta dylagret. Arbetet kom därför att inskränka sig till att restaurera stenskoningen. Restaureringen tillgick på så sätt att man plockade bort befintlig stenskoning med grävmaskin och sedan grävde man bort fyllningen bakom skoningen till ett djup av ca en meter och ersatte den med genomsläppligt material. Fyllningen bakom stenskoningen in mot slottsholmen bestod av dyigt material som med största sannolikhet har grävts upp när den nuvarande vallgraven anlades. Det förekom en del fynd av storstenstegel, taktegel, yngre rödgods och djurben. Fyllningen bakom den yttre stenskoningen bestod av svart jord som innehöll rikligt med tegelflis.

Slutsatser och antikvarisk bedömning

Med anledning av att stenskoningen längs vallgraven runt Skabersjö slott skulle läggas om och vallgraven rensas så genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av schaktningsövervakning. Fyllningen bakom den inre stenskoningen bestod av dyigt material, i vilket det påträffades storstenstegel, taktegel, keramik och ben. Vid de fortsatta restaureringsarbetena är det befogat att den antikvariska kontrollen fortsätter.

Referenser

Dahl, S. 1942. *Torna och Bara. Studier i Skånes bebyggelse- och näringstopografi före 1860.* Meddelanden från Lunds universitets geografiska institution. Avhandlingar VI. Lund.

Kjellberg, S. T. 1967. Skabersjö. Skåne. *Slott och herresäten i Sverige.* Andra bandet. Malmöhus län/Södra delen. Malmö

Pamp, B. 1983. *Ortnamn i Skåne*. Stockholm.

Reisnert, A. 1989. Huvudgårdar i Ystadområdet. Några medeltidsarkeologiska synpunkter. I: Andersson, H & Anglert, M (red.). *By, huvudgård och kyrka. Studier i Ystadområdets medeltid.* Lund Studies in Medieval Archaeology 5. Stockholm

Administrativa uppgifter

Sydsvensk Arkeologi AB dnr:	110113
Länsstyrelsen i Skåne dnr:	431-21302-11
Datum för beslut:	2011-12-05
Projektnummer:	110113
Län:	Skåne
Kommun:	Svedala
Socken:	Skabersjö
Fastighet:	Skabersjö 26:1
Läge:	Ekonomiska kartan, blad 2C:2g
Koordinatsystem:	-
X koordinat:	-
Y koordinat:	-
Höjdsystem:	-
M ö.h.	-
Fältarbetstid:	2012-01-16 – 2012-03-31
Antal arbetsdagar:	3
Antal arkeologtimmar:	5
Antal maskintimmar :	-
Exploateringsyta:	-
Undersökt yta:	-
Platschef:	Per Sarnäs
Personal:	Per Sarnäs
Projektgrupp:	-
Underkonsulter:	-
Uppdragsgivare:	Skabersjö gods
Tidigare undersökningar:	-
Fynd:	-
Dokumentationsmaterial:	Digitala fotografier i Regionmuseets arkiv i Kristianstad, projektmapp SA_110113
Kostnader:	11 468 kr exkl. moms

Sydsvensk Arkeologi AB rapportserie 2014

1. Hamnen 21:147, Innerstaden 1:14. Malmö stad, Malmö kommun. Arkeologisk förundersökning 2013-2014. Therese Ohlsson.
2. Skabersjö 26:1. Skabersjö socken, Svedala kommun. Arkeologisk förundersökning 2012. Therese Ohlsson